

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
Dział 1 – Przyroda i ja			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady zagadnień jakimi zajmuje się przyroda, ▪ wymienia źródła wiedzy o przyrodzie, ▪ nazywa przyrządy służące do obserwacji przyrody, ▪ nazywa zmysły człowieka, ▪ wymienia cechy dobrego przyrodnika, ▪ wskazuje właściwą kolejność czynności wykonywanych podczas dnia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zadaje pytania do problemów związanych z nauką przyrody, ▪ uzasadnia, że człowiek jest elementem przyrody, ▪ określa rolę mapy, planu i kompasu w planowaniu wybiegów, ▪ określa znaczenie poszczególnych zmysłów w poznawaniu przyrody, ▪ wyjaśnia, co to znaczy dobowy rytm człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, co to jest przyroda, ▪ wyszukuje problemy badawcze z tekstu, zdjęcia, obserwowanego zjawiska, ▪ wskazuje możliwości wykorzystania lupy, lornetki, mikroskopu podczas obserwacji przyrodniczych, ▪ wymienia etapy przygotowania i prowadzenia doświadczenia, ▪ uzasadnia, dlaczego przyrodnik jest cierpliwy, systematyczny i rzetelny, ▪ wyciąga wnioski dotyczące poprawności swojego rozkładu czynności w ciągu dnia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje syntetycznego opisu zagadnień związanych z przyrodą, ▪ uzasadnia, dlaczego samodzielnie przeprowadzona obserwacja i doświadczenie jest dobrym źródłem wiedzy o przyrodzie, ▪ podaje przykłady doświadczeń i proponuje ich przebieg, ▪ uzasadnia, dlaczego jego rozkład dnia jest prawidłowy lub nieprawidłowy.
Dział 2 – Moja szkoła			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy charakterystyczne krajobrazu wokół szkoły, ▪ podaje przykłady aktywnego wypoczynku, ▪ podaje przykłady zachowania się członków zespołu po wygranej i przegranej meczu, ▪ wymienia nazwy zwierząt hodowanych w pracowni przyrodniczej, ▪ podaje przykłady ssaków, ptaków, ryb, ▪ wymienia sytuacje i czynniki dobrze wpływające na samopoczucie w szkole, ▪ rozpoznaje właściwe warunki do nauki, ▪ wymienia cechy dobrego ucznia, ▪ wskazuje sposoby postępowania w wypadku trudności w nauce, ▪ podaje przykłady poprawnego zachowania się w różnych sytuacjach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia rodzaje gier zespołowych, ▪ uzasadnia, dlaczego bibliotekę szkolną warto odwiedzać, ▪ nazywa rośliny występujące w pracowni przyrodniczej, ▪ wskazuje różne źródła informacji o roślinach i zwierzętach, ▪ podaje przykłady pomocy osobie niepełnosprawnej, ▪ wskazuje podstawowe zasady uczenia się. ▪ wymienia czynniki ułatwiające naukę, ▪ podaje poprawny rozkład dnia ucznia klasy czwartej, ▪ wskazuje sposoby uczenia się przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa rolę sekretariatu szkoły oraz dyrektora szkoły w funkcjonowaniu szkoły, ▪ określa znaczenie ruchu dla organizmu, ▪ podaje przykłady ulubionych zespołów i zawodników sportowych, ▪ podaje cechy charakterystyczne ssaków, ptaków i ryb, ▪ omawia na wybranym przykładzie obowiązki opiekuna hodowli szkolnej, ▪ wskazuje problemy, jakie miałyby osoba poruszająca się w szkole na wózku, ▪ wskazuje cechy osoby powszechnie lubianej, ▪ wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć i zdobywać nowe umiejętności, ▪ wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń szkolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykład ulubionego miejsca w szkole i uzasadnia swój wybór, ▪ wyjaśnia stwierdzenie: <i>trzeba umieć przegrywać</i>, ▪ wyjaśnia, jaką funkcję spełniają hodowle szkolne, ▪ wymienia rodzaje zachowań przyjaznych w stosunku do innych osób. ▪ wyjaśnia co oznaczają określenia: <i>pozytywne nastawienie do nauki, własna chęć poznania, systematyczność</i>, ▪ wskazuje cechy dobrej szkoły, ▪ uzasadnia, dlaczego planowanie zajęć w ciągu dnia, tygodnia ma wpływ na wyniki w nauce.
Dział 3 – Mój dom			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady dbałości o zwierzęta i rośliny doniczkowe, ▪ wskazuje zagrożenia wynikające z obecności myszy, szczerów, much i komarów w domu, ▪ podaje przykłady substancji w każdym ze stanów skupienia, ▪ wymienia właściwości (fizyczne) wody ciepłej i wody wrzącej, ▪ podaje przykłady zjawisk fizycznych i przemian chemicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia różne źródła informacji o wybranych zwierzętach. ▪ przesadza i sadi rośliny doniczkowe, ▪ podaje przyczyny, z powodu których gryzonie, owady i pajęczaki zamieszkują ludzkie siedziby, ▪ prezentuje za pomocą modelu budowę drobinową gazów, cieczy i ciał stałych. ▪ wymienia różnice między parowaniem i wrzeniem, ▪ odróżnia zjawiska fizyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta można trzymać w domu, ▪ uzasadnia, dlaczego trzeba roślinę doniczkową przesadzać i nawozić, ▪ uzasadnia, dlaczego przed zakupem zwierzęcia lub rośliny należy poznać ich wymagania, pochodzenie, środowisko, ▪ uzasadnia konieczność współpracy wszystkich mieszkańców budynku w eliminowaniu niepożądanych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego nie każde zwierzę jest bezpieczne dla ludzi, ▪ korzysta z różnych źródeł informacji o wybranej roślinie doniczkowej. ▪ proponuje konkretne rozwiązania problemu niebezpiecznych i uciążliwych zwierząt we własnym miejscu zamieszkania, ▪ uzasadnia na modelu, dlaczego gazy są ściśśliwe, ciecze bardzo mało, ciała stałe nie,

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje wygląd zepsutej żywności. ▪ wymienia poznane sposoby konserwacji żywności, ▪ wymienia podstawowe zasady prawidłowego odżywiania się, ▪ wyjaśnia pojęcie mieszaniny, ▪ podaje przykłady mieszanin, ▪ podaje przykłady z życia codziennego ukazujące wodę w poszczególnych stanach skupienia, ▪ wyjaśnia substancje mieszające i nie mieszające się z wodą. ▪ odróżnia środki o właściwościach drażniących i żrących. 	<ul style="list-style-type: none"> od przemian chemicznych zachodzących w codziennym życiu, ▪ podaje przykłady żywności konserwowanej danym sposobem, ▪ wskazuje pokarmy szczególnie bogate w wybrane składniki pokarmowe, ▪ wyjaśnia co nazywamy roztworem, ▪ proponuje doświadczenie udowodniające, że każdy roztwór ma ograniczoną ilość substancji, jaką można w nim rozpuścić, ▪ wymienia nazwy zjawisk towarzyszących zmianom stanów skupienia wody, ▪ podaje przykłady środków zawierających detergenty. 	<ul style="list-style-type: none"> nych zwierząt, ▪ wymienia co najmniej po trzy właściwości lodu, wody i pary wodnej, ▪ wymienia nazwy warzyw, które należy ugotować przed spożyciem, ▪ wyjaśnia przyczyny psucia się żywności, ▪ określa znaczenie dla organizmu poszczególnych składników pokarmowych ▪ wyjaśnia, co to jest roztwór nasycony ▪ wyjaśnia, od czego zależy szybkość parowania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady produktów, z których można zrobić sałatkę i surówkę, ▪ definiuje zjawisko fizyczne i przemianę chemiczną, ▪ wyjaśnia, na czym polegają poznane metody konserwacji żywności, ▪ uzasadnia, dlaczego rosnący organizm potrzebuje pokarmów bogatych w białko. ▪ podaje jeden sposób rozpuszczenia substancji stałej w roztworze wcześniej nasyconym, ▪ uzasadnia, dlaczego mieszanina wody z lodem ma temperaturę 0 °C. ▪ przedstawia mechanizm działania detergentów.
Dział 4 – Moja pomoc w domu			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwy odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii, ▪ wymienia nazwy urządzeń elektrycznych stosowanych w domach, ▪ podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas korzystania z urządzeń elektrycznych. ▪ wskazuje ewentualne zagrożenia występujące w kuchni, łazience, pokoju, ▪ opisuje sposoby ustrzeżenia się przed zagrożeniami w domu i szkole, ▪ omawia podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych. ▪ podaje stałe wydatki, jakie musi ponieść w każdym miesiącu jego rodzina ▪ wskazuje możliwości zmniejszenia wydatków w budżecie domowym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady źródeł energii wykorzystywanych dawniej i obecnie, ▪ nazywa rodzaj ogrzewania we własnym domu i szkole, ▪ określa miejsce podłączenia i sposób użytkowania przykładowego urządzenia elektrycznego, ▪ wskazuje miejsca w szkole, w których należy zachować szczególną ostrożność, ▪ wyjaśnia znaczenie dokonywania systematycznych opłat wynikających z utrzymania domu, ▪ określa znaczenie planowania wydatków domowych. ▪ wyjaśnia znaczenie ukrytej roli promocji i reklam produktów. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje obieg powietrza w wietrzonem pomieszczeniu ▪ opisuje zasadę działania przykładowego urządzenia elektrycznego, ▪ uzasadnia, dlaczego w niektórych miejscach w szkole i w domu należy zachować szczególną ostrożność, ▪ podaje przykłady zachowań podczas wypadku w domu i szkole, ▪ ocenia wysokość wydatków domowych w poszczególnych grupach., ▪ wskazuje korzyści lub ich brak dla wybranych przecenionych produktów. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia konieczność coraz większego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. ▪ wskazuje zależność między oszczędzaniem energii a wyczerpaniem się zasobów naturalnych, ▪ prezentuje na wybranym przykładzie zasadę działania prostego urządzenia elektrycznego, ▪ wymienia podstawowe zasady postępowania w razie wypadku w domu i szkole. ▪ uzasadnia potrzebę ograniczenia własnych wydatków, ▪ podaje argumenty, z których powodu dane produkty zostały przecenione.
Dział 5 – Moje podwórko			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy krajobrazu wiejskiego i miejskiego, ▪ podaje nazwy zwierząt gospodarskich, ▪ podaje przykłady dużych miast Polski, ▪ wymienia zalety i wady życia w dużym mieście, ▪ nazywa sytuacje szczególnie niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi, ▪ wskazuje poprawne zachowanie się w wypadku znalezienia niewybuchu i niewypału, ▪ wyjaśnia, jak się należy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje mocne i słabe strony mieszkania na wsi i w mieście, ▪ wyjaśnia, dlaczego duże miasta rozrastają się, ▪ wskazuje sytuacje szczególnie niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi, zarówno w mieście, jak i na wsi. ▪ podaje przykłady sytuacji, w których używa się zwrotów grzecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie prace wykonuje się na polu, ▪ określa znaczenie zwierząt gospodarskich dla człowieka, ▪ wyjaśnia znaczenie określenia: <i>zwarta zabudowa</i>, ▪ podaje przykłady miejsc w najbliższej okolicy szczególnie niebezpiecznych i uzasadnia swoje stanowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje trudności i kłopoty ludzi mieszkających na wsi, ▪ wyjaśnia znaczenie wyrazu: <i>smog</i>, ▪ omawia, jak powinien się zachować pieszy poruszający się po drodze o zmiernym, ▪ uzasadnia, dlaczego zwroty grzecznościowe ułatwiają kontakty między ludźmi.

Wymagania z przyrody klasa 4

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
zachować w czasie pożaru, ▪ określa podstawowe zasady poruszania się po drogach, ▪ wymienia podstawowe zwroty grzecznościowe.			
Dział 6 – Przed wyprawą w teren			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady świadczące o zmianach położenia Słońca na niebie, ▪ wymienia cechy pogody charakterystyczne dla danej pory roku, ▪ charakteryzuje sposób ubierania się w danej porze roku. ▪ określa wpływ Słońca na porę roku i porę dnia, ▪ wymienia składniki pogody, ▪ nazywa urządzenia, które służą do pomiaru składników pogody, ▪ wymienia składniki pogody omawiane w prognozie pogody ▪ wyjaśnia znaczenie prognozy pogody dla planowania zajęć i ubioru przez ludzi ▪ wymienia zjawiska atmosferyczne występujące w Polsce. ▪ określa stan skupienia i właściwości powietrza, ▪ omawia rolę tlenu zawartego w powietrzu, ▪ określa warunki niezbędne do powstania tęczy, ▪ wymienia barwy tęczy (korzystając z wierszyka), ▪ podaje zasady zachowania się w czasie burzy, ▪ opisuje sposób zabezpieczania budynków przed skutkami uderzeń pioruna, ▪ opisuje zjawiska parowania i skraplania, topnienia i krzepnięcia wody, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa długość dnia (czas od wschodu do zachodu Słońca), ▪ wymienia daty rozpoczynające kalendarzowe pory roku. ▪ wyjaśnia, jakie znaczenie ma prognoza pogody dla życia ludzi, ▪ rysuje znaki synoptyczne poszczególnych składników pogody ▪ opisuje cechy wybranych zjawisk atmosferycznych ▪ określa warunki, w jakich można obserwować tęczę. ▪ podaje skład powietrza. ▪ podaje przykłady znaczenia barw w przyrodzie, ▪ proponuje prosty sposób elektryzowania ciała, ▪ wyjaśnia, skąd się bierze para wodna w powietrzu, ▪ omawia krążenie wody w przyrodzie, ▪ opisuje zjawiska atmosferyczne, ▪ interpretuje mapę pogody. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje widnokrąg w mieście i na wsi, ▪ analizuje zależność między długością cienia a wysokością Słońca nad widnokretem, ▪ rysuje drogę Słońca nad widnokretem w różnych porach roku, ▪ wyjaśnia zależność długości dnia od długości drogi Słońca nad widnokretem, ▪ określa wpływ poszczególnych składników pogody na zachowania ludzi ▪ interpretuje mapy synoptyczne określając znaczenie poszczególnych znaków. ▪ rozpoznaje i nazywa zjawisko atmosferyczne na podstawie opisu. ▪ wyjaśnia pojęcie ciśnienie atmosferyczne. ▪ proponuje doświadczenie wykazujące, że światło białe nie jest jednorodne, ▪ wyjaśnia od czego zależy barwa przedmiotu, ▪ wyjaśnia przyczynę występowania ładunków elektrycznych w chmurach, omawia, kiedy dochodzi do wyładowania atmosferycznego ▪ omawia proces powstawania chmur i opadów, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zależność między wielkością widnokregu a wysokością, na jakiej się znajduje obserwator, ▪ przewiduje przyrodnicze konsekwencje opóźnienia lub przyspieszenia termicznej pory roku ▪ podaje jednostki, w których mierzy się poszczególne składniki pogody, ▪ prezentuje za pomocą znaków synoptycznych podaną tekstem prognozę pogody. ▪ opisuje zjawiska atmosferyczne nie występujące w Polsce na podstawie wybranych źródeł informacji, ▪ omawia zjawisko powstawania wiatru. ▪ wyjaśnia zjawisko powstawania tęczy, ▪ opisuje historię wynalezienia piorunochronu, ▪ wyjaśnia zjawiska przemian stanu skupienia wody, ▪ wyjaśnia, jakie jest znaczenie krążenia wody w przyrodzie.

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
Dział 7 – Wycieczki po okolicy			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, kiedy jest potrzebna znajomość kierunków świata, ▪ wyznacza kierunki świata za pomocą gnomonu i Słońca ▪ wyjaśnia, do czego jest potrzebna skala przy rysowaniu planów, ▪ odczytuje z legendy, w jakiej skali jest wykonany plan ▪ rozpoznaje mapę topograficzną spośród innych map, ▪ odczytuje na mapie topograficznej, gdzie znajduje się np. las, szkoła, kościół itp. ▪ wymienia formy terenu, ▪ wskazuje, które z form są wklęsłe, a które wypukłe, ▪ wymienia czynniki działające na powierzchnię Ziemi ▪ podaje przykłady wód płynących i stojących, ▪ podaje przykłady zbiorników sztucznych i naturalnych. ▪ wskazuje dwie różnice między środowiskiem wodnym i lądowym, ▪ rozpoznaje pospolite zwierzęta i rośliny wodne, ▪ wskazuje znaczenie gleby dla roślin, zwierząt i człowieka, ▪ wymienia organizmy żyjące w glebie, ▪ nazywa części liścia ▪ rozpoznaje pospolite drzewa, krzewy i rośliny zielne oraz zwierzęta występujące w najbliższej okolicy, ▪ wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce, ▪ wyjaśnia co oznacza skrót LOP, ▪ podaje możliwości ochrony przyrody przez ucznia klasy 4., ▪ podaje sposoby wyznaczania kierunków głównych w terenie, ▪ wymienia formy ukształtowania powierzchni, ▪ rozpoznaje pospolite rośliny i zwierzęta wodne i lądowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługuje się kompasem przy wyznaczaniu kierunków. ▪ podaje przykłady zastosowania planów, ▪ rysuje proste plany w skali 1:1, 1:10, 1:100. ▪ określa kierunki świata na mapie topograficznej. ▪ rozpoznaje w terenie lub na ilustracjach formy terenu, ▪ podaje proste przykłady działalności wiatru, ▪ podaje przykłady działalności wody, ▪ charakteryzuje wygląd jeziora "starego" i "młodego", ▪ wymienia jedną cechę charakterystyczną dla rzeki : płynącej w biegu górnym, środkowym i dolnym, ▪ omawia przystosowania ryby do życia w wodzie korzystając z okazji naturalnego lub rysunku, ▪ określa znaczenie warstwy próchnicznej dla żyzności gleby, ▪ określa rolę dżdżownic w podnoszeniu żyzności gleby, ▪ wskazuje pień i korona drzewa, ▪ podaje nazwy parków narodowych położonych najbliżej miejsca zamieszkania, ▪ omawia podstawowe zasady zachowania się na terenie parku narodowego, ▪ wskazuje zastosowania planu i mapy, ▪ rozpoznaje proste znaki topograficzne, ▪ wymienia formy ochrony przyrody stosowane w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ opisuje kierunki świata na róży kierunków, ▪ określa kierunki świata w terenie, ▪ rysuje obiekty w podanych skalach, ▪ przelicza skale: liniowe, mianowane i liczbowe. ▪ analizuje mapy topograficzne pod względem ilości zabudowań i innych elementów, ▪ oblicza rzeczywiste odległości przedstawione na mapie topograficznej, ▪ wskazuje i nazywa elementy pagórka, ▪ rozpoznaje zbocze strome i łagodne, ▪ przewiduje ujemne skutki bardzo silnych wiatrów oraz powodzi, ▪ określa, jaka działalność wiatru i wody jest budująca, a jaka niszcząca. ▪ rozpoznaje na podstawie fotografii lub ilustracji bieg rzeki, ▪ podaje przykłady zróżnicowania miejsc występowania i trybów życia roślin i zwierząt wodnych, ▪ wymienia trzy rodzaje gleb i podaje różnice między nimi, ▪ uzasadnia, dlaczego dżdżownice zasługują na ochronę, ▪ podaje argumenty przeciwko wypalaniu traw, ▪ podaje przykłady bylin występujących w okolicy, ▪ podaje przykłady rezerwatów i pomników przyrody, ▪ określa zadania szkolnego koła LOP, ▪ wyjaśnia, co to znaczy zorientować plan, mapę, ▪ oblicza odległości rzeczywiste korzystając ze skali. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia sposoby wyznaczania kierunków w sytuacji, gdy nie ma przyrządów i Słońca, ▪ szacuje na podstawie skali planu, czy zmieści się on na kartce papieru, ▪ wyciąga wnioski dotyczące zależności zastosowanej skali i wielkości obiektu. ▪ wyznacza zgodnie z opisem na mapie topograficznej trasę wędrowki, ▪ charakteryzuje poszczególne formy terenu, ▪ rozpoznaje na fotografiach lub filmie procesy budujące i niszczące powierzchnię Ziemi oraz je nazywa, ▪ rozpoznaje formy terenu na fotografiach i odnosi je do odpowiednich procesów działających na powierzchnię Ziemi ▪ charakteryzuje działalność rzeki w biegu górnym, środkowym i dolnym, ▪ określa, czym jest plankton i jakie jest jego znaczenie. ▪ wyjaśnia, jak powstała gleba, ▪ wyjaśnia co to są byliny, ▪ uzasadnia, dlaczego ochrona przyrody ma w Polsce długą tradycję, ▪ wskazuje miejsca w okolicy zasługujące na ochronę, uzasadnia wybór, ▪ rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na podstawie opisu, ilustracji, ▪ omawia formy ochrony przyrody.
Dział 8 – Obserwacja życia w lesie, na łące, na polu i w sadzie			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia funkcje lasu, ▪ podaje podstawowe zasady zachowania się w lesie, ▪ wymienia warstwy roślinności w lesie, ▪ wymienia nazwy roślinożerców, mięsożerców i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa co to jest las, ▪ podaje znaczenie tablic informacyjnych umieszczonych przy wejściu do lasu, ▪ podaje przykłady roślin tworzących poszczególne warstwy w lesie, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia różnice między lasem iglastym, liściastym i mieszanym, ▪ omawia wpływ poszczególnych warstw lasu na temperaturę powietrza, wilgotność i nasłonecznienie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie pojęć: buczyna, bór, las mieszany, ▪ uzasadnia, dlaczego rośliny runa leśnego kwitną wczesną wiosną, ▪ wyjaśnia znaczenie ściółki leśnej dla życia w lesie,

Wymagania z przyrody klasa 4

Ocena			
dopuszczająca Uczeń:	dostateczna Uczeń:	dobra Uczeń:	bardzo dobra Uczeń:
<p>wszystkożerców,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady prostych łańcuchów pokarmowych występujących w lesie, ▪ odróżnia trawy od innych roślin zielnych, ▪ wymienia zwierzęta wypasane w Polsce, ▪ wskazuje produkty znane z życia codziennego, pochodzące od wypasanych zwierząt, ▪ określa cel tworzenia pól uprawnych, ▪ rozpoznaje zboża uprawiane w Polsce, ▪ wymienia produkty otrzymywane z ziemniaków i buraków cukrowych, ▪ wymienia rośliny, z których mamy włókno i olej, ▪ wyjaśnia pojęcie sad, ▪ wyjaśnia, jaka jest rola pszczoł w powstawaniu owoców, ▪ rozpoznaje wybrane gatunki roślin towarzyszących człowiekowi, ▪ uzasadnia, dlaczego nie wolno próbować nieznanych roślin, ▪ wymienia cechy gospodarstwa: tradycyjnego, nowoczesnego i ekologicznego, ▪ wskazuje przykłady pozytywnej i negatywnej działalności człowieka w najbliższej okolicy, ▪ odróżnia odpady spożywcze i nieorganiczne, ▪ segreguje odpady na papier, szkło, tworzywa sztuczne, ▪ podaje sposoby oszczędzania wody i energii w gospodarstwie domowym, ▪ uzasadnia potrzebę segregacji śmieci, ▪ wskazuje podobieństwa i różnice między lasem, sadem, łąką i polem uprawnym, ▪ wymienia i rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt występujące w różnych środowiskach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, dlaczego rośliny są nazywane producentami pokarmu, ▪ wyjaśnia na wybranych przykładach, czym się odżywiają roślinożercy, mięsożercy i wszystkożercy, ▪ rozpoznaje kilka gatunków pospolitych kolorowo kwitnących roślin łąkowych, ▪ wymienia korzyści czerpane z łąk przez człowieka, ▪ określa, co to jest pastwisko, ▪ uzasadnia szkodliwość wypalania łąk, ▪ wymienia produkty otrzymywane z poszczególnych zbóż, ▪ podaje przykłady roślin warzywnych i przyprawowych, ▪ wymienia drzewa i krzewy uprawiane w sadach, ▪ wskazuje i nazwa części kwiatu, ▪ podaje przykłady środowisk życia roślin stworzonych przez człowieka, ▪ wskazuje wady i zalety różnych sposobów gospodarowania (gospodarstwo tradycyjne, nowoczesne, ekologiczne), ▪ wyjaśnia pojęcie: degradacja środowiska przyrodniczego, ▪ podaje przykłady działalności człowieka, które wpłynęły na degradację środowiska przyrodniczego, ▪ wymienia odpady pochodzące z gospodarstwa domowego, ▪ wymienia rodzaje odpadów nadających się do przetworzenia, ▪ uzasadnia konieczność oszczędzania wody i energii, ▪ omawia znaczenie lasów, łąk, sadów i pól uprawnych dla człowieka. 	<p>występujące w lesie,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje przystosowania roślinożercy, mięsożercy i wszystkożercy do zdobywania i pobierania pokarmu, ▪ wymienia cechy charakterystyczne łąk, ▪ podaje cechy charakterystyczne traw, ▪ omawia zabiegi prowadzone na łąkach przez człowieka, ▪ wymienia główne zabiegi prowadzone przez człowieka na polu i uzasadnia ich znaczenie, ▪ omawia wykorzystanie przez człowieka różnych rodzajów roślin, ▪ określa funkcje poszczególnych części kwiatu, ▪ przedstawia zmiany, zachodzące w kwiatach po ich zapyleniu, ▪ podaje przykłady leczniczego wykorzystania roślin, ▪ wyjaśnia, dlaczego leki (w szczególności zawierające wyciągi z roślin) należy zażywać pod kontrolą lekarza, ▪ ocenia, czy jego gospodarstwo / gospodarstwo jego rodziny lub w okolicy/ mogłoby zostać przekształcone w ekologiczne i co w tym celu należałoby uczynić, ▪ wskazuje sposoby zapobiegania niszczeniu środowiska, ▪ podaje przykłady wyrobów pochodzących z recyklingu, ▪ rozpoznaje po oznakowaniu opakowania nadające się do recyklingu, ▪ analizuje swoje codzienne działania pod kątem wpływu na środowisko, ▪ omawia różnorodność oddziaływań człowieka na środowisko i ich efekty. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia, dlaczego roślina zielona jest zawsze pierwszym ogniwem w łańcuchu pokarmowym, ▪ rozróżnia rośliny zielne i zdrewniałe i uzasadnia taki podział, ▪ wyjaśnia, na czym polega rola bakterii żyjących w brodawkach korzeni roślin motylkowych, ▪ wyjaśnia, czym różnią się zboża jare i ozime, ▪ definiuje pojęcie rośliny przemysłowe, ▪ wyjaśnia, w jaki sposób zwierzęta pomagają ludziom w walce z owadami szkodnikami, ▪ wyjaśnia, na czym polega jednostronność pojęcia <i>szkodnik</i>, ▪ wyjaśnia, na czym polega jednostronność pojęcia <i>chwasty</i>, ▪ uzasadnia, dlaczego rozwój rolnictwa ekologicznego może być szansą rozwoju dla wielu gospodarstw w Polsce, ▪ przewiduje skutki niszczenia środowiska naturalnego przez ludzi, ▪ wymienia źródła zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza, ▪ podaje przykłady zanieczyszczeń pochodzących z danego źródła, ▪ wymienia i podejmuje działania pro-ekologiczne.